

Örsvezető választás a Mérey-utcai általános iskolában

A Mérey-utcai általános iskolában néhány nappal ezelőtt zajlottak le a választások az úttörő csapat vezetőségébe.

Egy óra van. A nyolcadik osztály feszes vigyázz-állásban fogadja az igazgató elvtársnőt, az osztályfőnököt és az úttörő vezetőt. Ajkukról felcsendül az úttörő induló. Szokatlan komolyság ül az arcokon. Tudják, hogy nagy nap ez a mai. Már az év eleje óta készülődnek rá. Nagy nap bizony, hiszen egész évre választják meg vezetőiket.

— Örsvezetőktől jelentést kérek! — fordul az osztályhoz a még tavaly választott rajtanácselnök.

Szép rendben felsorakoznak a pajtások. Várakozás és feszült figyelem ég a szemekben.

— Rajtanácselnök pajtásnak jelentem, örsöm létszáma nyolc. Az új örsvezető választásra mind a 8 tag jelen van — állnak ki tisztelegve a csoportokból az örsvezetők. A rajtanácselnök homlokához emelt kézzel hallgatja a jelentést.

A kis úttörők zaj nélkül térnek vissza a helyükre.

Az úttörő munka jó elvégzésében — mondja Kaposi Jánosné, az osztályfőnök — óriási segítséget jelentenek majd az örsvezetők, ha jól dolgoznak. Nagy feladatok előtt állunk. A követelmények állandóan fokozódnak. Mutassanak példát a nyolcadikosok az alsóbb osztályosoknak.

— Nemes Ilonkát, Bitó Máriát és

Palotás Katalint jelöljük örsvezetőnek.

Egyszerre mozgolódás támad. Megélenkűlnek a kislányok.

— Szóljatok hozzá, mi a véleményetek?

Kezek lendülnek a magasba, a tekintetek vidámbbakk. Fehérszalagos, copfos kislány, Farkas Kornélia áll fel.

— Ilonka alkalmas lesz ennek a feladatkörnek a betöltésére — mondja. Jól tanul, türelmes és szívesen segíti a gyengébb tanulókat. Tavaly is örsvezető volt, örsgyűlései mindig élénkek voltak.

Kilenc kislány jelentkezik örsébe minden gondolkodás nélkül.

— Ha a pajtások segítenek — szólal fel Bitó Mária, a második jelölt —, el tudom végezni a rábízott nagy feladatokat. Ez olyan váratlan megismerkedés számomra, hogy örömmel még megfelelő szavakat sem találok.

— Bitó Mária tanulmányi eredményét állandóan emeli. Évről-évre jobban tanul — jegyzi meg az egyik hozzászóló.

— Ki akar az örsébe kerülni? — teszi fel a kérdést az osztályfőnök.

Novák Mária áll fel. Határozottan beszél.

— Bitó Mária még nem olyan jártas a vezetésben. Számos nehézséggel kell majd megküdenie. De a nehézségek azért vannak, hogy legyőzzük őket. Ez még nem elég ok arra, hogy ne válasszuk

meg. Bitó pajtásnak ahhoz, hogy munkáját helyesen el tudja végezni, a kezdeti akadályokat le tudja győzni, segítségre van szüksége. Eppen ezért a jobb tanulók jelentkezzenek örsébe. Ezennel kérem felvételem Bitó Mária örsébe! — jelenti ki.

Novák Mária kitűnő tanuló. Hallgatnak rá a lányok. Egymás után emelkednek a kezek. Bitó Mária örsvezető lesz.

Palotás Katalint egyhangú lelkesedéssel választották meg. Az ő örsébe csupa gyengébb tanuló került. Mindig nagy kedvvel foglalkozott velük, és tavaly is nagyon szép eredményeket ért el.

Mindezek után tanácskozni kezdenek az örsök. Kiket válasszunk meg küldöttnek a rajtanácsba? Hamar megállapodnak, hiszen jól ismerik egymást. Farkas Kornéliát, Aklány Juditot, Pál Verát választották meg.

Az örsválasztás befejezésével Nemes Ilona szavalni kezdi Petőfi versét, „A XIX. század költői”-t.

Símgató szellő libbent meg a hajfűrtöket. Bátor akaraterő villan a szemekben, szebb, boldogabb jövő reménye ég az arcokon.

Ha majd a bőség kosarából mindenki egyaránt vehet,
Ha majd a jognak asztalánál mind egyformán foglal helyet,
Ha majd a szellem napvilágára ragyog minden ház ablakán,
Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk,
mert itt van már a Kánaán.
Balogh Klári

Képek a múltból

Egy rosszlelkű kormányprogram

Az ígérlet szép szó, ha megtartják úgy jó... — mondja igen bölcsen a régi magyar közmondás. Az úri világban nem szokták az ígérletet betartani — pedig az urak nagyon szerettek ígérgetni.

Példa minderre a következő kis történet.

1932 őszén Gömbös Gyula — a szegedi ellenforradalom hadügyi államtitkára elfoglalta a miniszteri bársonyszéket.

Gömbös, a tiszta és bethlenpisták méltó utóda, új „nemzeti munkaprogrammal” jelentkezett a magyar közvélemény előtt. Hamis ígérgetés, „fajmagyarossággal” sürített népbuító demagógia, fasizista frázisok: ez volt a lényege ennek a programnak. Szemfényvesztő hazudozás, goebbelsi propagandabüvészet — ennek a keveréknek aranyfűstjével akarták eltakarni a tömegek növekvő nyomorát, a gazdasági élet fokozódó válságát.

Gömbös politikai költőként járt végig az országot, hogy híveket toborozzon. Minden nagyobb városban elismertelte hazugságait, kérve a támogatást — és a fokozott adófizetést. Így jutott el bűvész körútján többek között Szegedre is: Baranyi főispán ünnepélyes beiktatására. Amit hazudni tudott, azt meghazudta becsülettel itt is. És a volt Belvárosi Mozi „válogatott” közönsége katonatisztok és világsapkás frontharcosok, kulákok — átszellemülten tapsolt a fel-támadást hirdető zsakettos fajmagyarnak.

Am a tények makacs dolgok. Meglélikön még egy magy. kir. de-zignált miniszterelnök sem tud változtatni. És ezek a tények — az elkövetkezendő hetek, hónapok eseményei — azt mutatták, hogy Gömbös hazudott. Lehullt az álarc, előtűnt állt a politikai szemfényvesztő a maga utálatos valóságában.

Lássuk ennek a színjátéknak néhány szegedi jelenetét.

„Az a nézetem, hogy társadalmi osztályok között nem lehetnek választások. És azokat a választásokat, melyeket tudat alatt, vagy tudatosan építettek, le fogom rombolni.” (Gömbös 1932 okt. 5-i. programbeszéde).

November 12: Dr. Farkas Béla csongrádi főispán egy „hölgyekkel és urakkal” megrakott gépkocsival Hódmezővásárhely egyik javítás alatt álló utcáján akart áthaladni. Mikor a munkások szóváltottak, hogy az út le van zárva, szerszámokkal szanaszét hevernek, a főispán úr, doktori címe nagyobb dicővé-gére a következőket kiáltotta feléjük: „Menjtek onnan, mert a nyakatokon megyek keresztül az autóval... Csikkeforrá társaság, már nem látam ilyeneket. Lepofozok mindenkit, ha nem mennek onnan”. A bíróság két munkást, a főispán szemből tanúsított bántás és tiszteletlen magatartás címén, fogházra ítélte. Így rombolta Gömbös az utat, és

kizsákmányolt osztályok között me-re-dő kínai falat.

„Nem szabad megengedni, hogy az országban éhezzen emberek legyene. Munkanélküli segély nincs, munkaalkalmat teremteni azonban kötelesség” (mármost a kormány-nak kötelessége).

November 24: Száz szegedi állás-nélküli orvos, tanár, mérnök és jogász verseng a napi egypengős in-ségmunkán való alkalmazásért. A város viszont csak 10—15 diplomást tud — végszükségben — alkalmazni. Ez lett volna a magyar értelmiség „feltámadása”. De gondoskodott ez a program a munkásság életszínvonalának „javításáról”? Is: november 18-án húsz dekárój har-mincra „emelették” a népkonyhai in-ségbebelek kenyérfejlesztését. Ime, a Gömbös-kormány szociálpolitikája — frázisok nélkül.

Gömbös a parasztot ismét „misztikus magasságokba” emelte — a fajmagyarosság ingoványában, ugyan-akkor november 18-án a kormány kimondta Csongrád megye, így Szeged anyagi felelősségét is: ki tudná megmondani, hány kisparaszt, zsel-lér viskója felett esendült meg akkor a végrehajtókalapács. December 17-én felvonulnak a „nyomor-kül-dőttségek” a városházára. Röszke és Domaszék éhezzen népe kért segítséget.

Átadták az első két kitartozott házat a lakóknak

(Tudósítónktól). Kedd délután ün-nepélyes kiálóségek között áadták át azt a két házat a lakóknak, melyeket az új kormányprogram végrehajtása során Szegeden a 34 ház közül eddig kívül-büli teljesen kitartoztak.

Az Apponyi utca 1. és a Deák Ferenc utca 26. számú ház lakói erre az alkalomra kidíszített udvaron várták a vendégeket.

Novodovszki György építészvezető a kivitelező vállalatok nevében adta át a házat a lakóknak. — Ezek a házak — mondotta Novodovszki elvtárs — a kormányprogram végrehajtása során, az elsőket amelyeket Szegeden tisztán, rendben átadnak. Ez köszönhető annak, hogy az építők és a különböző vállalatok dolgozói fáradságot nem kímélve dolgoztak azért, hogy a házban lakók minél hamarabb szebb, tisztább házakban lakjanak. A dolgozókat lelkesítette még az is, hogy versenyben vannak az ország hetven, hasonló céllal dolgozó vállalatával és ezzel az átadással élenjárnak a versenyben.

Oktober 3-án este nyílik meg Szegeden a Könyvhét

Oktober 4-től 10-ig Ünnepi Könyv-hét lesz Szegeden. Az Ünnepi Könyvhét keretében megismerkedhetnek a dolgozók a szovjet, a haladó külföldi és a magyar irodalom legjobb alkotásaival. A tanácsok népművelési osztályai könyvanké-tot rendeznek üzemeikben, géhállomásokon, tiszek-ben. A könyvki-

gét, munkaalkalmát a várostól, Kap-lak is — szép szavakat, udvarias elutasítást. Ez volt a Gömbös-kormány parasztpolitikája. Ez való-sult meg a program nagy szaval-ból.

Szegeddel külön foglalkozott a miniszterelnök: „Az az ígérletet te-szem, hogy ennek a városnak a sorsát továbbra is a szívemen fo-gom viselni — és ha a „magasabb érdekek” mégis megkívánálnak olyan intézkedéseket, melyekkel a város közönsége nem értene egyet, gondoskodni fogok olyan intézkedé-sekről is, amelyek megfelelő kár-pótlást nyújtanak.”

November 12: Elkészült a volt Rudolf tér parkosításának terve. A miniszterelnök úr azonban megfe-leldezte a városról. S a tervet fe-kiűttek egy darabig asztalán, majd iratárba kerültek. S a Rudolf tér megmaradt tejfél és dinnyepiacnak.

Ma már azonban vígan zölddel a fü a parkosított, gyermekjátéktérre alakított volt téren.

Gömböst elsdortta a történelem szele, hazugságaival, uraival és ki-szolgálóival együtt. A mi kormá-nyunk, a nép állama most velünk együtt építi az új országot.

PAPP ZOLTAN

LISZENKO AKADEMIKUS 55 ÉVES

Ötvenöt évvel ezelőtt, 1898 szeptember 30-án született Trofim Deniszovics Liszenko, a nagy szovjet tudós, Micsurin tudománys irányzatának örököse és továbbfejlesztője. Liszenko is, mint nagy elődje, Micsurin, a folyton cselekvő és gondolkodó ember típusa, aki a paraszti élet körülményei között nevelkedve nemcsak az élő természetet szerette meg, hanem eltanulta a hallgatóg, növények „nyelvét” is, kísérletek formájában helyes kérdéseket intézett hozzájuk, amelyekre szükségszerűen helyes válaszokat is kapott. Micsurin nyomdokain haladva a növények fejlődésében olyan alapvető törvényszerűségeket tárt fel, amelyek a biológiai kutatás és gondolkodás egészen új irányait jelölték ki, s általuk a gyakorlatban a fejlődés tervszerű irányítása is lehetővé vált.

A poltavai kormányzóság kisparasztiúcskájából a szovjet rendszerben a tudomány és a gyakorlati élet új távlatait meglátó tudós lett. A biológiai tudomány és a mezőgazdasági gyakorlat területén elért nagy eredményei és érdemei elismeréseként négy ízben tüntették ki a Lenin-renddel, három ízben a Sztálin-díj első fokozatával, s megkapta a Szocialista Munka Hőse címet is. Mint hűségese és ki-váló munkást a Szovjetunió Leg-felső Tanácsába küldték, ahol 1937-ben a Legfelső Tanács helyettes el-nökévé választották.

T. D. Liszenko minden tudomá-nyos megnyilatkozása az el-mélet és a gyakorlat szerves egy-ségét hirdeti. Tudományos ere-dményei a gyakorlati termelőmunkából születtek, s termelés további növekedését segítik elő. Legna-gyobb alkotása a növények stádium fejlődéséről szóló elmélet, amelynek figyelemreméltó története van.

A fiatal Liszenko a mezőgazda-sági főiskola elvégzése után 1925-től az odesszai növénynevelésről in-tézetben dolgozik, ahol a növények fejlődési jelenségeinek magyarázá-sában új utakat keres. A fejlődés-nek a vetési időszaktól való függé-se érdekli elsősorban. Kísérletei során végül is arra az eredményre jut, hogy a növények „őszisége” vagy „tavaszisága” lényegében a környezet hőmérsékleti adottságain múlik. Ezt a felismerését 1929-ben a leningrádi örökléstudományi kon-ferencia elé terjesztette. A fiatal kutató nézeteit azonban elutasítot-ták, sőt ki is gúnyolták. Az édes-apjával végzett szabadföldi kísérlet azonban végleg bebizonyította, hogy az ősziből tavaszra vetés eseten is terem, ha megfelelő hideg-kezelésben részesítik. Ennek alap-ján dolgozta ki az úgynevezett ta-vaszításos vagy jarovizációs mód-szeret, mind a tavaszi, mind pedig az őszi növényekre vonatkozóan. A jarovizált őszi növények tavaszi vetésével elkerülhetők a fagykár-ok, a tavasziak jarovizációjával pe-

dig a növény tenyészideje megrö-vídi, s így még az aszályos idő-zsak előtt beérik. A jarovizálás te-hát a többtermelést biztosította, így gyorsan terjedt. 1933-ban még csak 200 ezer hektáron alkalmaz-ták, 1941-ben pedig 17 millió hek-tárnyi volt a tavaszításos vetés-terület.

További kísérletei során Li-szenko azt is beigazolta, hogy a növények fejlődésében a hő- és jarovizációs szakasz után az úgynevezett fényszakasz követke-zik, amelyben a növények fejlődé-sük teljes megtételéhez elsősorban a megvilágítás és sötétség bizonyos időarányát igénylik. Így született meg a stádiumos fejlődés elmélete, amely egyszerre világá repítette szerzője nevét.

Ugyancsak a stádiumos fejlődés elméletének alkalmazásával sike-rült leküzdeni a Dél-Ukrajnában a burgonya „elfajzását” is. Liszenko kimutatta, hogy a burgonyának a gumóképzés időszakában a nyári-nál alacsonyabb hőmérsékletre van szüksége. A délukrajnai meleg nyár ugyanis a rüggek megőre-gését idézi elő. A burgonya nyári vetésével a káros meleghatás elke-rülhet.

A szakaszos fejlődés elméletének mind gyakorlati, mind tudományos szempontból igen nagy jelentősége van. Liszenko és munkatársai ki-mutatták, hogy a gabonafélékhez hasonlóan számos mezőgazdasági növény fejlődése befolyásolható.

Ugyancsak ebből fakadt az a mód-szer is, amelynek segítségével a tavaszi növények öröklődően ősz-i-vé, az ősziek pedig tavaszivá vál-toztathatók. Tudományos szem-pontból a szakaszos fejlődés elmé-lete általános biológiai elmélet, amely új szempontból világítja meg az öröklékenységet és változékonysá-g természetét. Bizonyítja, hogy az egyedi fejlődés szakaszainak egy-másutánja azon létfeltételek igény-lését jelenti, amelyek között a faj vagy fajta az évezredek vagy év-milliók törzsfejlődés (filogenézis) során létrejött.

Liszenko és tanítványai Micsu-rin tudományos hagyatékát az alkotó szovjet darwinizmus irányzatává fejlesztették ki. Dar-win a fejlődést még csak magya-rázta, ezzel szemben az alkotó dar-winizmus már a fejlődés céltudatos irányítására törekszik. Ebből az alkotó jellegből következett, hogy Micsurin továbbfejlesztett tanítása a kromoszoma-génelmélet felett 1948 augusztusában győzelmet tu-dott aratni. Liszenko akadémikus fáradhatatlan munkássága nyomán az alkotó szovjet darwinizmus ma már nemcsak öröklébiológiai el-mélet és biotechnikai gyakorlat, hanem a széles néprétegeket átfogó hatalmas tömegmozgalom is, amely a szocializmusból eredt és annak anyagi haladását viszi tovább.

Kiss István
főiskolai tanár

A dolgozók kérték — a tanács elintézte

Megnyitották a Fodor-telepi sütőüzemet

Nemrégiben hírt adtunk arról, hogy Szei István tanácsstag fogadóráján a Petőfi-telepi dolgozók azzal a kéressel fordultak a tanácshoz, hogy ott helyben nyissanak sütőüzemet a kenyérellátás zavartalan biztosítása érdekében. Kérésüket Szei István tanácsstag tolmácsolása útján a Városi Tanács és a Kenyérgyár vezetősége elintézte, megnyitották a Petőfi-telepi sütőüzemet.

Amikor a hírről tudomást sze-reztek a Fodor-telepi dolgozók, fel-keresték Szei István tanácsstagot,

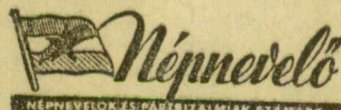
Új típusú vérátömlesztő gyártását kezdték meg

Az Orvosi Műszergyár dolgozói Magyarországon még nem ismert új típusú vérátömlesztő gyártását kezdték meg. Az új készülék igen korszerű: egy szivattyúból és három gumicsőből áll. Súlyja mind-össze 15 dekagramm, könnyen hordozható. Óriási előnye, hogy egy kis csap közbeiktatásával közvetlenül a véradóból a betegbe fecskendezhető a vér.

Gyors ütemben folyik az új típusú gennyszívó berendezés készítése is. Ennek súlya nyolc kilogramm,

könnyen szállítható egyik betegtől a másikhoz.

A gyár dolgozói nemrégben kezd-ték meg a száraz kivitelű alap-anyagszere vizsgálati készülék gyár-tását. Előnye, hogy szükség esetén a betegágyhoz toltathó és a vizsgá-lat minden helyzetben elvégezhető.



nélkülözhetetlen az agtációs munkában